

59 את הדם או האימורין לא ירדו. משיבה הברייתא: דין זה הוא רק
60 **בְּהֶנֶךָ פְּסוּלִין דְּחַזוּ לְעִבּוּדָתָא צִיבּוּר** – באותם פסולים שראויים
61 לעבודת ציבור לכתחילה, כגון כהן טמא, שבהם הדין הוא שאף
62 כשעבדו עבודה שאינה עבודת ציבור אם עלו הקרבנות למזבח לא
63 ירדו. אבל פסולים שלא מצאנו בהם שום היתר, וקיבלו או זרקו את
64 הדם, אם עבר והעלה את הדם או האימורין, ירדו.
65 הגמרא מקשה על דברי הברייתא: **וְכִי דִינָן לְהַכְשִׁיר דְּבָרֵךְ שְׁלֵא**
66 **בְּהֶכְשִׁירוּ** – שלא באופן המותר בו לכתחילה, בבנין אב **מִדְּבָר**
67 **שֶׁבְּהֶכְשִׁירוּ** – שמצאנו שכשר באופן כזה לכתחילה וכך היא מצותנו,
68 וכיצד למדה הברייתא משלמים להכשיר בדיעבד אימורין שנפסלו
69 בלינה, ומיוצא בבמה להכשיר בדיעבד יוצא במקדש.
70 ומכח קושיא זו, מבארת הגמרא את שיטת הברייתא באופן אחר:
71 אלא על כרחך, **תַּנְא מְזֵאת תּוֹרַת הָעוֹלָה רִיבָה סְמִיךָ לִיה** –
72 כשהכשיר התנא בדיעבד אימורין שנפסלו, סמך על הכתוב 'זאת
73 תּוֹרַת הָעוֹלָה' וגו' (ויקרא ו ב), שריבה תורה אחת לכל העולים על גבי
74 המזבח שלא ירדו, ומה שאמר בברייתא שהלימוד לכל פסולים אלו
75 הוא בבנין אב, הרי זו אסמכתא בלבד.
76 שנינו במשנה (לעיל מז.) אודות פר ושעיר של יום הכיפורים, **שִׁירֵי הַדָּם**
77 **כּוֹ' הִיא שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מַעֲרֵבֵי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן**.
78 הגמרא מבררת את מקורו של דין זה. מבארת הגמרא: **מֵאֵי טַעֲמָא** –
79 מהו המקור ששפיכת שיריים בפר ושעיר של יום הכיפורים נעשית
80 על יסוד מערבי, **אֲמַר קְרָא** – נאמר בפסוק (ויקרא ד ט) לגבי דמו של פר
81 כהן משיח, אחר שיתן את דמו בהיכל, **וְיָצַת כָּל דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹּךְ אֶל**
82 **יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד**, והיינו שישפוך אל ה**וּא**
83 **דְּפָנַי פְּרִישָׁא** – אותו יסוד שהוא פוגש בו בראשונה בצאתו מההיכל,
84 והוא יסוד מערבי. וכיון שיכול הכתוב לומר 'זאת כל הדם ישפוך',
85 ואמר 'זאת כל דם הפר ישפוך', יש לדרוש בו שבא לרבות גם פר יום
86 הכיפורים, שאף שיירי ניתנים על יסודו המערבי של מזבח החיצון.
87 ומשום שנאמר בשעיר של יום הכיפורים (ויקרא טז טו) ועשה את דמו
88 כאשר עשה לדם הפר', לכך אף שייריו, כשיירי הפר, ניתנים על
89 היסוד המערבי של המזבח החיצון.
90 הגמרא מביאה ברייתא הדורשת את הפסוקים האמורים בבחינת
91 שיריים על יסוד מזבח העולה. בחומש ויקרא (פרק ד) נאמר חמש
92 פרשיות של קרבנות חטאת וקרבנות הבאים על חטאים שעונשם
93 במיזב כרת: א. קרבן חטאת כהן משיח, שעליו להביא פר ונקרא 'פר
94 כהן משיח'. ב. קרבן חטאת המובא על ידי בית דין כאשר נעלם מהם
95 דין מדיני התורה והורו לעבור עליו ועשו הקהל על פיהם, שעליהם
96 להביא פר ונקרא 'פר העלם דבר'. ג. קרבן חטאת נשיא, שעליו
97 להביא שעיר ונקרא 'שעיר נשיא'. ד.ה. קרבן חטאת של יחיד שחטא,
98 שעליו להביא כשבה או שעירה, ונקרא 'חטאת יחיד'. דיני הבאת
99 חטאת יחיד נשנו פעמיים, בשעירה ובכשבה. בכל חמש הפרשיות
100 הללו כתבה התורה כי את שיעיר הדם יש לשפוך על יסוד המזבח,
101 ובשלוש הראשונות הוסיפה וכתבה גם שיש לשפכם על יסוד המזבח
102 העולה. הברייתא דלהלן דורשת את האמור בשלוש פרשיות אלו.
103 **תַּנּוּ דְּפָנַי בְּרִישָׁא**, יש לדרוש את שלושת הפסוקים בחטאת בהם
104 נאמר לשפוך את הדם 'אל יסוד מזבח העולה'.
105 א. נאמר בפר כהן משיח (ויקרא ד ט) **וְיָצַת כָּל דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוּד**
106 **מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה**, ללמדך שישפכנו דווקא אל יסוד מזבח החיצון,
107 המכונה 'מזבח העולה', ולא אל יסוד **הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי**.
108 ב. נאמר בפר העלם דבר של ציבור (שם ד טז) **וְיָצַת כָּל דָּם הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל**
109 **יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה**, לשם מה הדגישה התורה שוב שישפכנו אל
110 יסוד מזבח העולה, והלא הקושר פר העלם דבר לפר כהן משיח,
111 שנאמר בפר העלם דבר (שם א ט) **וְיָעִשֶׂה לְפָר פֶּאֶשֶׁר עֲשֵׂה לְפָר הַחֲטָאת**,
112 וממילא ידענו שדמו ניתן על יסוד המזבח החיצון. הרי זה בא ללמד
113 שכלל אין לו יסוד למזבח הפנימי **עֲצָמוֹ**, שאין יסוד אלא למזבח
114 החיצון בלבד.
115 ג. נאמר בשעיר נשיא (שם כה) **וְיָצַת דְּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה**,
116 לשם מה חזרה התורה והדגישה שישפכנו אל יסוד מזבח העולה,

1 וכשהיא טריפה שחיטתה **מִטְהַרְתָּ מִטְּרִיפְתָּה מִטּוֹמְאָתָה**, אף מליקה
2 של עוף קדשים **שֶׁמִּכְשָׁרְתָּה בְּאִכְלָהָ כְּשֵׁאִינָה טְרִיפָה**, הַתְּהַר
3 מִטְּרִיפְתָּה מִטּוֹמְאָתָה – כשהיא טריפה תועיל לה מליקתה שלא
4 תהיה מטמאה בבית הבליעה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר לא דבברי שניהם,
5 אלא דְּיָה לְטְרִיפַת הָעוֹף שְׁתִּינּוּן כְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה, שֶׁשִּׁחֲטִיתָהּ
6 מִטְהַרְתָּה וְלֹא מְלִיקְתָּה – שהשוחט בהמה ונמצאת טריפה שחיטתה
7 מטהרתה מטומאת נבילה אבל לא מליקתה, כך שחיטת העוף
8 מטהרתה מטומאת בית הבליעה אבל לא מליקתה. הרי שלדברי רבי
9 מאיר, שחיטת עוף חולין הנלמדת משחיטת בהמה בקל וחומר חזרת
10 ומלמדת חזרה אב למליקת עוף קדשים, ומוכח שדבר הלמד מקל
11 וחומר חזר ומלמד בבנין אב.
12 הגמרא דוחה את ראיית רבי ירמיה: **וְלֹא הִיא** – אין זו כוונת רבי
13 מאיר ללמוד משחיטה למליקה בבנין אב [אלא רבי מאיר לומד זאת
14 בדיקש, כמבואר להלן (טו)]. ואף אם הַתָּם תִּהְיוּ הִיא – גם אם שם
15 במשנה היתה זו כוונתו שלומדים בבנין אב, עדיין אין מזה ראייה לגבי
16 דבר הלמד בקדשים, כיון ששם מִשְׁחִיטָה דְּחוֹלִין קָאֲתִינּוּ – הלימוד
17 הראשון בקל וחומר הוא משחיטת בהמה בחולין, והרי אמר מר
18 זוטרא בריה דרב מרי (לעיל ג.) שכשהמלמד הוא חולין, יכול הלמד
19 ממנו לחזור וללמד לדבר אחר גם בקדשים.
20 הגמרא מבררת את דיני דבר הלמד מבנין אב, האם הוא חוזר ומלמד:
21 **דְּבָר הַלְּמַד בְּבִנְיָן אַב, מַהוּ שִׁילְמַד בְּהִיקָשׁ, וְכֵן בְּגִיּוּרָה שְׁוָה, וְכַקְל**
22 **וְהוֹמֵר, וּבְבִנְיָן אַב**.
23 משיבה הגמרא: **פְּשׁוּט מֵהָא קְרָא** – תפשוט מהברייתא דלהלן אחת
24 מן השאלות, האם מלמד בבנין אב. שכך שנינו בה בענין פסולי
25 הקרבנות, **מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ לִן בְּדָם בְּשָׂר** – מדיחן למדו חכמים לענין
26 דם שלא נורק על המזבח מבעוד יום ונפסל בזה מזריקה, שאם עבר
27 וזרקו הקרבן כשר, **שְׁהָרִי לִן בְּאִימורֵין בְּשָׂר** – למדו זאת בבנין אב
28 מאימורין שלא הוקטרו עד עלות השחר ונפסלו מהקטרה, שדינם
29 שאם עבר והעלם לא ירדו, וכשם שמצאנו בהם שכשרים בדיעבד,
30 כך דם שלן וזרקו כשר בדיעבד. ומדיחן למדו שלן **בְּאִימורֵין בְּשָׂר**,
31 **שְׁהָרִי לִן בְּבָשָׂר בְּשָׂר** – לומדים זאת בבנין אב מבשר שלמים שאם
32 עבר עליו לילה אחד לא נפסל מאכילה כיון שמצותו להאכל גם
33 למחרת. הרי שדבר הלמד מבנין אב [אימורין] חזר ומלמד בבנין אב
34 [לדם].
35 הגמרא מביאה את המשך הברייתא בענין פסולים נוספים שאם עלו
36 לא ירדו. מבררת הברייתא: פסול **יוצא** – איברי עולה או אימורי
37 שאר הקרבנות שנפסלו כשיצאו ממוחץ לחומת העזרה, מנין שאם
38 עבר והעלם לא ירדו. משיבה הברייתא: **הוֹאִיל וְיוֹצֵא בְּשָׂר בְּכַמָּה** –
39 לומדים זאת בבנין אב מאימורי קרבנות בבמת יחיד, שאין בהם פסול
40 יוצא כיון שאין מוחצה בבמה.
41 מבררת הברייתא: פסול **מֵמֵא** – איברי עולה שנטמאו ונפסלו בזה
42 מהקטרה, מנין שאם עבר והעלם לא ירדו. משיבה הברייתא: **הוֹאִיל**
43 **וְהוֹתֵר בְּעִבּוּדָתָא צִיבּוּר** – לומדים זאת בבנין אב מטומאת הכהנים,
44 שאם לא נמצא כהן טהור מותר לכהן טמא להקריב קרבנות ציבור
45 לכתחילה.
46 מבררת הברייתא: **הוֹיֵן לְזַמְנוֹ** – קרבן שבשעת שחיטתו חישב לזרוק
47 את דמו או להקטירו או לאוכלו חוץ לזמן הראוי ונפסל בזה, מנין
48 שאם עבר והעלה את אימוריו לא ירדו. משיבה הברייתא: **הוֹאִיל**
49 **וּמְרָצָה לְפִיגּוּלָה** – כיון שזריקת דמו יש לה שם זריקה בכך שגורמת
50 לחיב על אכילת בשרו משום איסור פיגול, לפיכך שם קרבן עליו
51 ואם עלה לא ירד.
52 מבררת הברייתא: **הוֹיֵן לְמִקּוּמוֹ** – קרבן שבשעת שחיטתו חישב
53 לאוכלו או להקטירו חוץ למקום הראוי ונפסל בזה, מנין שאם עבר
54 והעלה את אימוריו לא ירדו. משיבה הברייתא: **הוֹאִיל וְהוֹקֵשׁ חוץ**
55 **למקומו לְחוץ לְזַמְנוֹ**, וכשם שחוץ לזמנו אם עלה לא ירד וכפי
56 שנתבאר, כך חוץ למקומו אם עלה לא ירד.
57 מבררת הברייתא: קרבנות **שְׁקִיבֵלוּ פְּסוּלִין וְזָרְקוּ דָּמָן** – שכהנים
58 פסולים קיבלו או זרקו את דמם ונפסלו בזה, מנין שאם עבר והעלה

21 עבודתכם הלאה, עדי התברר לי בעזרתו ית' הדברים באשר
 22 הם, ואופן השתתפותם בזה, ועצת ה' תנחני במעגלי יושר
 23 וצדק לטוב לנו כל הימים בגו"ר.
 24 ועתה ידידי הנכבד אליכם אשא נפשי, בבקשה ותחנון,
 25 עזרו נא לי, בכל אשר לכם, לבלי נתון, שם אבות עולם, ושם
 26 תפארת החסידים, למרמס ח"ו. כמונו כמוהו, יודעים אנחנו,
 27 אשר מלאכת ה' היא, ואין עלינו לשאת פני איש, יהי מי
 28 שיהי, כי בנפשינו הוא. עלינו לזכור תמיד אחרית דבר
 29 מראשיתו, ומה נעשה ביום שידובר בנו, וטענת הבל לא יקובל.
 30 על כן עלינו לבקר את עצמינו, לשקול ולספור את צעדינו,
 31 בפלס אור האמת כאשר ניתן לנו מאת הקדש, ולאקלי השמים
 32 נתחנו, כי יטהר לבבינו, ויזכינו להיות מועילים בעבודתינו,
 33 ועיינו תחזינה בטוב בית ישראל בגו"ר.
 34 ביום הזה ובכל הימים, זכות כ"ק אבותינו אדמו"ר הזקן
 35 והגדול, והבאים אחריו, למלאות את דבר ה', מייסדי ומפארי
 36 המוסד כולל חב"ד, יגן עלינו, ועל כל אחינו בית ישראל, בכל
 37 מקום שהם, יתברכו בברכה כפולה ברוחניות ובגשמיות.
 38 והי' ברכה ושלו' כאו"נ ונפש ידידו הדו"ש המתחנן אל ה'
 39 כי יזכינו להיות עבד נרצע לרצון ד' ע"י עבדיו הקדושים, בן
 40 מו"ר.

[אג"ק מוהר"י צ כרך יד]

1 הרב הממונה הרמ"מ שי' נאה, ולהיות בעזרו, אשר בעזרתו
 2 ית' יוכל להביא בפועל את אשר יפקוד מורכס ורכסם הקדוש,
 3 החי חי אתנו בכל מפעל טוב וישר, בהטבת הכולל, ושמירת
 4 סדריו בתורה תפלה ועבודה, ובזה תביאו את הברכה אשר עד
 5 כי יפרח כוללנו שיהי' לתפארת ולתהלה, ובזכותו והתעוררות
 6 רחמיו, אלקי השמים יפתח לכם אוצרי ברכה, בבני חייה
 7 ומזונא רויחא.
 8 מקרב ולב עמוק הנני קורא לכל אחינו היושבים בקדש,
 9 אשר מגזע חסידי חב"ד, ואשר נפשו מסורה לרצון אבות
 10 עולם, התעוררי התעוררי קומי ירושלים ואחריך כל ארצות
 11 הקדש, וקומי אורי באור תפלה ותורה כאשר ייסדו הוד כ"ק
 12 אבותינו רבותינו הק', התחזקו אחינו, התקשרו והתדבקו בעץ
 13 החיים והדעת, הרחיקו כל מעול וחומץ, ובכל ריב אל תתנו
 14 יד. עמדו אחינו עמדו, והודיעו לאחיכם כל אשר רוח טהרה
 15 בו, לצאת מבארות טיט הביצה, אשר פרשו מחרחרי [ריב]
 16 ומדון, אז אור יהי במושבותיכם, ובאורכם נלכה ונסעה, בכל
 17 כנפי ארצות תבל, יציץ ופרח ישראל, וימלא פני תבל תנובה,
 18 על כתפות אחיכם אשר בכל מרחבי ארצות הגולה, תנשאו,
 19 וזכות אור אבות עליכם יאהיל, ותעלו מעלה מעלה.
 20 ואליכם כבוד הועד הנבחר הנני פונה כי תואילו להמשך

המשך ביאור למס' זבחים ליום שישי עמ' א

28 אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, דִּין זֶה שְׁמֹתֵן דְּמָה שֶׁל הָעוֹלָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּקְרָנוֹת
 29 שְׁכַנְגָּד הֵיטוּד, נִלְמַד בְּקַל וְחוֹמֵר, וְאִין צָרִיךְ לְדוֹרְשׁוֹ מִהֲכַתּוּב 'אֵל
 30 יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה'. וְכֵן הוּא הַקֵּל וְחוֹמֵר, מָה שִׁירִיִּים שֶׁל חֲטָאֵת,
 31 שְׂאִין מְכַפְּרִין? גַּם אִין פְּאִין לְכַפֵּרָה, אָף עַל פִּי כֵן הֵם מְעוֹנִין
 32 (-צָרִיכִים) לְהַנְתֵּן עַל גְּבֵי הַיִּסוּד, תְּחִלַּת מִתֵּן הָדָם בְּעוֹלָה, וְהִיא
 33 זְרִיקָתָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁהִיא מְכַפֵּרָת וְגַם בָּהֶּה לְכַפֵּרָה, אִינּוּ דִין - הָאֵם
 34 אִין זֶה קַל וְחוֹמֵר שֶׁתְּהָא מְעוֹנָה נִתְיַנֵּה נֶגְדַּ הַיִּסוּד.
 35 מִסִּימַת הַבְּרִייתָא: אֵם בְּן שְׁדִין זֶה שְׁמֹתֵן דֵּם הָעוֹלָה נִעֲשֶׂה בִּקְרָנוֹת
 36 שְׁכַנְגָּד הֵיטוּד, נִלְמַד מִמְּקוֹם אַחֵר, מֵעַתָּה יֵשׁ לְשֹׂאֵל מָה תְּלַמּוּד
 37 לְזוּמַר 'אֵל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה' הַנֶּאמַר בְּשַׁעִיר נָשִׂיא. עַל כִּרְחֹךְ בֵּא
 38 הַכְּתוּב לּוֹמֵר תֵּן יִסוּד לְמִזְבַּחַהּ שֶׁל עוֹלָה, וְכֵאמֹר לְעִיל, לְלַמַּד שְׁכַל
 39 הַקְּרָנוֹת שְׁדַמִּיָּהֵם נִתְנִים עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן צָרִיכִים שְׁפִיכַת שִׁירִיִּים
 40 עַל הֵיטוּד.
 41 הַגְּמָרָא מְבֹאֵרֵת אֵת דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא לְפִי סֵדְרָם: אָמַר מַר - נֶאמַר
 42 בְּבִרְייתָא, שְׁמֹהֲאֹמֵר בְּפֶר כְּהֵן מְשִׁיחַ 'אֵל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה'
 43 דּוֹרְשִׁים שֵׁשׁ לִיתֵן אֵת הַשִּׁירִיִּים עַל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה וְלֹא עַל יִסוּד
 44 מִזְבַּח הַפְּנִימִי.
 45 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: הָא מִיְעָעִי לִיָּה לְגוֹפִיָּה - הֵלֵא נִצְרַךְ הַכְּתוּב לְלַמַּד
 46 שְׁצָרִיךְ לִיתֵן אֵת שִׁירֵי הָדָם עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וְאִין לְלַמּוֹד מִמֶּנּוּ
 47 לְמַעַט שְׂאֵל יֵתֵן אֵת הַשִּׁירִיִּים עַל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, שְׁכַל שְׁכֵן שִׁיכּוּל
 48 לְתַתֵּם גַּם בּוֹ. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: דִּין זֶה שִׁיכּוּל הוּא לִיתֵן אֵת הַשִּׁירִיִּים
 49 גַּם בְּמִזְבַּח הַחִיצוֹן, מִהֲתִיבוֹת 'זֹאת כֹּל דֵּם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֵל יִסוּד הַמִּזְבֵּחַ
 50 אֲשֶׁר פָּתַח אֱהֵל מוֹעֵד' נִפְקָא (-אֲפֶשֶׁר לְלוֹמְדוֹ), בְּלֹא לּוֹמַר 'הָעוֹלָה',
 51 וּמִמָּה שְׁכַתְּבָה הַתּוֹרָה 'אֵל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה', יֵשׁ לְלַמּוֹד שְׂאִין לְתַת
 52 אֵת הַשִּׁירִיִּים אֵלֵא עַל יִסוּד מִזְבַּח הַחִיצוֹן בְּלַבַּד.
 53 הַגְּמָרָא מְמַשִּׁיכָה לְבֹאֵר אֵת הַבְּרִייתָא: נֶאמַר בְּבִרְייתָא עוֹד שֹׂאת מִזֶּה
 54 שְׁנֵאמַר בְּשַׁעִיר נָשִׂיא 'אֵל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה',

1 הֵלֵא בְּרוּר הַדְּבַר מֵאֵלִיו וּמִשְׁנֵי טַעְמִים, הָאֵחָד, שֶׁאֵם פֶּר כְּהֵן מְשִׁיחַ
 2 וּפֶר הָעֵלֶם דְּבַר שְׁדַמָּם נִיתֵן בְּפָנִים הַדִּיכָל, בְּכַל זֹאת שִׁירִיָּהֵם נִיתְנִים
 3 עַל יִסוּד הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְלֹא בְּפָנִים, וְדֹאֵי הוּא שְׁשַׁעִיר נָשִׂיא שְׁדַמּוֹ
 4 נִיתֵן בְּמִזְבַּח הַחִיצוֹן שְׁשִׁירֵיו יִתְנּוּ בּוֹ וְלֹא בְּפָנִים, וְעוֹד, שְׁהָרִי כְּבַר
 5 לְמַדְנּוּ שְׂאִין יִסוּד לְמִזְבַּח הַפְּנִימִי לְתַת עֲלֵיו אֵת שִׁירֵי הַקְּרָנוֹת. אֵלֵא
 6 הָרִי זֶה בֵּא לּוֹמַר, תֵּן תּוֹרַת יִסוּד, כְּלוֹמַר עֲלִיךְ לְעֲשׂוֹת שְׁפִיכַת
 7 שִׁירִיִּים, לְמִזְבַּחַת שֶׁל עוֹלָה, כְּלוֹמַר לְכַל מִי שְׁדַמּוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן,
 8 כְּעוֹלָה שְׂאֵל נֶאמַר בָּהּ שְׁפִיכַת שִׁירִיִּים וְבֹא פְסוּק זֶה לְלַמּוֹד. וְלַמְדֵּנוּ
 9 מִפְּסוּק זֶה שֵׁשׁ דִּין שְׁפִיכַת שִׁירִיִּים בְּכַל הַקְּרָנוֹת, אָף אֵלֵא שְׂאֵל נֶאמַר
 10 כֵּן בְּהֵם בְּמִפּוֹרֶשׁ.
 11 הַבְּרִייתָא מְבֹרַרֵת אֵת הַהֲכַרְחָ לְדַרְשָׁה הָאֲחֵרוֹנָה. שׁוֹאֵלֵת הַבְּרִייתָא:
 12 מִנֵּין לְדַרְשׁ מֵ'אֵל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה' שֵׁשׁ דִּין שְׁפִיכַת שִׁירִים לְכַל
 13 הַזְּבָחִים שְׁדַמִּיָּהֵם נִיתְנִים עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אִוּ שְׂמֵא אִינּוּ אֹמֵר
 14 הַכְּתוּב 'אֵלֵא שְׁ[ל] מִזְבַּחַהּ שֶׁל עוֹלָה יִהְיֶה [לִיִּסוּד]', כְּלוֹמַר,
 15 שְׁזִרִיקַת דֵּם הָעוֹלָה שַׁעַל הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁהִיא נִעֲשִׂית בְּשֵׁתֵי קְרָנוֹת זֹו כְּנִגַּד
 16 זֹו בְּאַלְכֶסוֹן, תְּהָא בִּקְרָנוֹת שְׁכַנְגָּד הֵיטוּד, וְהֵן הַקֵּרן הַדְּרוֹמִית מְעַרְבִית
 17 וְזֹו שְׁכַנְגָּדָה בְּאַלְכֶסוֹן הַקֵּרן הַצְּפוֹנִית מְעַרְבִית, מִשּׁוֹם שֶׁלְקֵרן הַדְּרוֹמִית
 18 מְזַרְחִית וּשְׁכַנְגָּדָה הַקֵּרן הַצְּפוֹנִית מְזַרְחִית, וְלֹא בְּקֵרן הַדְּרוֹמִית
 19 מְזַרְחִית אִין יִסוּד. וּמִכֵּיּוֹן שֵׁשׁ לְפֶרֶשׁ אֵת הַכְּתוּב שְׂבֹא לְדַרְשָׁה זֹו, מִנֵּין
 20 לְנוּ לְפֶרֶשׁ שְׂבֹא לְלַמַּד שְׁכַל הַקְּרָנוֹת טַעְוִים שְׁפִיכַת שִׁירִיִּים לִיִּסוּד.
 21 הַבְּרִייתָא מְבִיאָה שְׁתֵּי דְעוֹת בִּישׁוּב שֹׂאלָה זֹו: אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל,
 22 דִּין זֶה שְׁמֹתֵן דְּמָה שֶׁל הָעוֹלָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּקְרָנוֹת שְׁכַנְגָּד הֵיטוּד,
 23 נִלְמַד מִקֵּל וְחוֹמֵר, וְאִין צָרִיךְ לְדוֹרְשׁוֹ מִהֲכַתּוּב 'אֵל יִסוּד מִזְבַּח
 24 הָעוֹלָה'. וְכֵן הוּא הַקֵּל וְחוֹמֵר, מָה שִׁירִיִּים שֶׁל קֶרֶן חֲטָאֵת שְׂאִין
 25 מְכַפְּרִין, וְאָף עַל פִּי כֵן מְעוֹנִין (-צָרִיכִים) לְהַנְתֵּן עַל גְּבֵי הַיִּסוּד,
 26 תְּחִלַּת מִתֵּן הָדָם בְּעוֹלָה, וְהִיא זְרִיקָתָהּ עַל קְרָנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, שְׁמְכַפֵּרָת,
 27 אִינּוּ דִין - הָאֵם אִין זֶה קַל וְחוֹמֵר שֶׁתְּהָא מְעוֹנָה נִתְיַנֵּה נֶגְדַּ הַיִּסוּד.

1 תן לה יסוד למזבח של עולה. פירש בקנטרס כל דמים הניתנין על מזבח החיצון טעון שפיכת שירים ליסוד ומשום דבעולה לא כתיבא שפיכת שירים ליסוד איצטריך למילף הכא או
2 אינו מדבר כלל בשירים אלא למזבחה של עולה היא ליסוד לתחילת דמים שיהו מתנות של כל הזבחים כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו' וקרא לא איצטריך לתחילת מתנות כנגד
3 היסוד דמקל וחומר דשירים של חטאת אתו אלא על כרחיך להצריך שירים ליסוד לכל הזבחים אתי קרא כן פירש בקנטרס וקשה דלעיל בפרק ב"ש (דף לו.) נפקא לן מקראי אחריני
4 מדם ובחין ישפך ולרבי מביא וטפי הוה ליה לאיתויי הך דרשא דלעיל על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית להו הך דרשא וקרא דלעיל מיייתי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא
5 דהבא ועוד קשה דלקמן בסוף פירוקן (דף נו)

תן יסוד, למזבח של עולה, דאי סלקא דעתך
בדכתיב, הני למה לי (קרא). לשירים. (שירים) הא
בראי עבד להו. וכו' תימא, דאפיך מפיך,
דבראי

1 הכי גרסין אל יסוד מזבח העולה תן יסוד
2 למזבחה של עולה ואי סלקא דעתך בדכתיב
3 הני למה לי (קרא לשירים) שירים הא בראי
4 עבד להו וכו' תימא דאפיך מפיך דגואי לבראי
5 דבראי לגואי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו
א

12 חובה נילף בקל וחומר כי האי גונא ומה שירים שאין מעבדין טעונן יסוד תחילת עולה שמעבבת אינו דין שטעונה יסוד ועוד שירים טעונן יסוד מהאי קרא או מקרא דלעיל תחילתן לא
13 כל שכן ועוד דקאמר אתיא זריקה מעולה אנוי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הלא כולוהו מקל וחומר דהבא אתו והוה ליה למימר אתיא זריקה וזיקה משאר קרבנות ועוד
14 דקאמר התם ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד המזבח העולה הא תחילת מתנות מקל וחומר וקרא אתי לשירים ליסוד ובקנטרס דחק לקמן ופירש דכדי נסבה ועוד קשה דהכי עבד
15 קל וחומר משירים נימא חטאת תוכיח שמכפרת ואינה טענה יסוד אף אני אביא כל תחילת דמים מחטאת ויש לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליכא למימר יסוד בכולוהו ועוד אמרין
16 לקמן בפירוקן (דף נג.) נאמר סביב בחטאת ונאמר סביב בעולה ופריך אי מה חטאת ארבע מתנות על ארבע קרנות אף עולה טענה כו' (והא) אמרת עולה טענה יסוד מהיכן פשוט לו
17 בעולה טפי מבחטאת הא בחטאת נמי איכא ק"ו עולה ועוד עלת העוף שהיתה נעשית על קרן מורחית דרומית כולקמן (שם) אמאי לא תהא טענה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת
18 העוף שאין מכפירין טעונן יסוד תחילת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד ומפרש רבינו חיים דמקרא דהבא ליכא למילף שפיכת שירים לדמים החיצונים אלא העולה דחוקא כדמפרש
19 בקרא וקרא דודם ובחין ישפך (דברים יב.) לא אתא אלא לנאכלן דכתיב בספיה הדבש תאכל וכן והנשאר בדם כתיב בחטאת העוף הנאכלת וקרא דאל יסוד מזבח אתא לאשמועינן
20 בעולה שיש לו תורת יסוד (או אינו כו') כלומר תחילת מתנותיה של עולה היא יסוד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע תחילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים
21 והדר אמר דילמא כתיב מזבח דלא תימא אזוקיפה דיסוד אלא אגו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגו ואם כן
22 על כרחיך לשירים של עולה דליהוי איסוד קאתי ומהשתא אתיא תחילת עולה בקל וחומר משירים דידיה אבל משירים של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמים בקרבן אחר כי אם
23 על שירים של אותו קרבן עצמו גמרינן תחילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אתו בגי' זריקה וזיקה מעולה כמו בכור ומעשר הוא דבעי לקמן (דף נו.) אבכור כנגד היסוד
24 מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאחר שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד מנא לן וקאתיא זריקה וזיקה מעולה אכולוהו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד
25 בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלוי דיסוד דקאמר אגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אתאי קל וחומר ומיהו קשה לתנא דברשי בית שמאי (לעיל דף לו.) דרייש שפיכה
26 במעשר ופסח מודם ובחין ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו זריקה ואכתי קשה לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשירים דידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לתחילת דמים
27 משירים דידיה דאתי מודם ובחין ולמה לי לקמן למילף בכור ומעשר בגזירה שוה מעולה ותו דלקמן דקאמר ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש"י
28 וגם אינו מתורץ אמרת עולה טענה יסוד מהיכא פשוט לו יותר מחטאת ויש ליישב פירוש זה דתחילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משירים דידיה אלא מקרא דאל
29 יסוד מזבח העולה ידענן תחילת דמים ליסוד ומזבח דמיותר לגג לא איצטריך דמקל וחומר אתי אם כן דרשינן מיניה לשירים ליסוד אבל קל וחומר לא אתי כלל אלא לגו דהבא דכתיב
30 יסוד השתא אתי הכל שפיר אך קשה קצת דדרשינן מן הפסוק תרתי מילי תחילת דמים ומיתורא דמזבח דרשינן שירים ואימא לשירים לחודא אתי ויש לומר דקודם יש לו להיעמיד פשטא
31 דקרא דתחילת מתנות והיתור לשירים. ברוך. יש עדי לפרש בע"א תן יסוד למזבח של עולה שכל תחילת מתן דמים שעל מזבח העולה יהיו כנגד היסוד בר מחטאת דכתיב בהדיא קרנות
32 דגזירת חטאת הוא או אינו אלא מזבח של עולה היא ליסוד ולמה דרשא קרבנות ופריך מי כתיב ליסוד העולה דמשמע עולה דחוקא מזבח העולה כתיב דמשמע על
33 דמים של מזבח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מזבח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג אתי בקל וחומר והאי קל וחומר לא אתי אלא לגלוי דיסוד דקאמר קרא אגו
34 קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח ומסיק תן יסוד למזבח של עולה הוא דצריך לקמן גזירה שוה דזריקה וזיקה משום דתחילת מתן דמים ליסוד מדרשא למזבח של עולה לא ידענן
35 אלא דמיא דעולה שוה דרוח ומכפי לאפקי בכור ומעשר ופסח אי נמי דומיא דעולה דשתי מתנות שוה ארבע ואפילו ילפינן שירים דידיה ליסוד מודם ובחין ישפך או מדריב מכל מקום
36 תחילת דמים לא ידענן בקל וחומר משירים לא אתו דאיכא למימר חטאת תוכיח ולקמן דקאמר אמרת עולה טענה יסוד משום דעיקר קרא בעולה כתיב ואם תאמר אכתי לא דרשינן
37 מתן דמים ליסוד מזבח למעשר ופסח מודם ובחין ישפך הא לא כתיב בהו זריקה ומנא לן יסוד וכו' תימא מבנין אב דבכור אם כן תיפשוט דדבר הלמד בגזירה שוה חזר ומלמד בבנין אב
38 ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שוה במתנת בכור אם כן תן יסוד למזבחה של עולה בכל דמים אפילו באתן שבמתנה אחת איתנהו כמעשר ופסח ומיהו עילת העוף לא אתיא
39 דלא מיייר קרא אלא מנבחותם ואם תאמר דלקמן (דף נג.) מפרש דקין דרומית מורחית לא היה לה יסוד לפי שלא היה בחלקו של טרף והרצועה יוצאה מחלקו של יתורה ונבססת לחלקו
40 של בנימין למאן דאמר ירושלים לא נתחלקה (היכי גמרינן מההיא) ברייתא דרצועה כדמוכח בפ"ק דיומא (דף יב.) דאם כן כלולה מזבח היה לו יסוד מזבח ואם כן כל דני קראי למה לי
41 הא אין מזבח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קדשי קדשים (דף סב.) דכבש יסוד וריבוע מעבדין ושמא אפי' למאן דאמר לא נתחלקה הכי גמרינן דלא היה לו יסוד וצריך לדקדק לקמן דבעי
42 למימר רבי יהודה אף בדמים שיכול לזרוק על הרצפה מאי עבד להו להני קראי דמזבחי דעולה טענה יסוד וגג יסוד ויש לומר דקודם קדיש דוד הרצפה או אם נעקרה הרצפה סמוך
43 למזבח או לא קדיש עד ארעית תדומא: הכי' גרסין מאשר פתח אהל מועד נפקא. ואף על גב דדרשינן ליה ליסוד מערבי תרתי שמע מינה:

דבראי

זבחים דף נא עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי)

1 יש לדחות תן תורת יסוד, כלומר עליך לעשות שפיכת שירים,
2 למזבח של עולה, כלומר לכל מי שדמו על המזבח החיצון, כעולה
3 שלא נאמר בה שפיכת שירים.
4 הגמרא מפרשת את ההכרח ללימוד זה. מבארת הגמרא: דאי סלקא
5 דעתך בדכתיב – שאם היה עולה על דעתך לפרש את הפסוק כמו
6 ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שוה במתנת בכור אם כן תן יסוד למזבחה של עולה בכל דמים אפילו באתן שבמתנה אחת איתנהו כמעשר ופסח ומיהו עילת העוף לא אתיא
7 הכתוב לדרשה האמורה, קשה, הני – תיבות אלו אל יסוד מזבח
8 העולה למה לי (קרא) מה באו ללמדנו, הלא די היה לכתוב אל
9 יסוד המזבח, בלא לפרש שהמדובר במזבח העולה. ואם נאמר
10 שלמדנו מכך לשירים שצריך לשפוך את שירי הדם של שיער נשיא
11 ליסוד מזבח החיצון, הרי דין זה פשוט, (שירים) – מדוע נצרך פסוק
12 ללמד דין שירים שניתנו על המזבח החיצון, הא בראי עבד להו

1 – הלא אף מתן דמן נעשה מחוץ להיכל, וודאי שפלו יתן את
2 השיירים על יסוד מזבח הפנימי שבהיכל, שהרי אפילו חטאת
3 הפנימיות, דהיינו פר כזבן משיח ופר העלם דבר שמתן דמים בפנים
4 ההיכל, נתינת שייריהם במזבח החיצון, כל שכן שעיר נשיא שגם
5 מתן דמו בחוץ ששייריו ניתנו בחוץ, ועל כרחיך שבא הכתוב ללמד
6 על כל הקרבנות שדמם במזבח החיצון, שצריכים שפיכת שירים על
7 היסוד.
8 מוסיפה הגמרא: וכו' תימא – ואם תאמר שהוצרכה התורה לומר
9 ששיירים אלו ניתנים על יסוד מזבח העולה, שאילו שאמרה תורה
10 'העולה' ויהיה נאמר רק 'אל יסוד המזבח' לא היינו למדים מקל
11 וחומר ששיירי שיער נשיא ניתנו במזבח החיצון, שהיה אפשר לומר,
12 אדרבה, דאפיך מפיך – שהפוכות הן החטאות זו מזו,